

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Γ' ΤΑΞΗ ΕΠΑΛ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΠΟ ΤΟΝ 20^Ο ΣΤΟΝ 21^Ο ΑΙΩΝΑ

Α. Μη λογοτεχνικό κείμενο

[Ο δυσφημισμένος αφρικανικός κόσμος]

Το ελαφρά διασκευασμένο απόσπασμα προέρχεται από την ομιλία της Ουόλε Σογίνκα από την Νιγηρία, η οποία εκφωνήθηκε το 1986 και συμπεριλαμβάνεται στο βιβλίο Ένας αιώνας Νόμπελ, Οι ομιλίες των συγγραφέων που τιμήθηκαν με το Βραβείο Νόμπελ στον 20^ο αιώνα, Καστανιώτης, 2001, με τίτλο «Η παθολογία του Μέσου Νοτιοαφρικανού λευκού», μτφρ. Αύρα Γαργαλάκου.

[...] Μιλώντας γι' αυτόν τον κόσμο- ως μύθο και πραγματικότητα- είναι καθήκον μας [...] να υπενθυμίσουμε σ' αυτή τη ρατσιστική κοινωνία ότι ο αφρικανικός μας κόσμος έχει καλλιτεχνικούς θησαυρούς και φιλοσοφική σκέψη, [...], γεγονός που έχει οδηγήσει σε βαθύ σεβασμό για την αφρικανική συνεισφορά στη γνώση του κόσμου, παρ' όλα αυτά δεν τερμάτισε την εθιμική δυσφήμιση του αφρικανικού κόσμου. [...]

Μπορούμε να κάνουμε χρήση του παραδείγματος της περιόδου του ευρωπαϊκού εξπρεσιονισμού¹, κινήματος που είδε την αφρικανική τέχνη, τη μουσική και τα δραματικά τελετουργικά να μοιράζονται την ίδια σφαίρα επιρροής με την πιο ανόμοια, εκπληκτικά αντιφατική συλλογή ιδεών, ιδεολογιών και κοινωνικών ροπών [...]. Ναι, μέσα σ' αυτό το κίνημα, που κάλυψε ένα αχανές φάσμα [...] η πραγματικότητα, που ήταν η Αφρική, ήταν, όπως πάντα, [...] σφετερισμένη².

[...] Υπάρχει ένα βαθύ μάθημα για τον κόσμο στην ικανότητα των μαύρων φυλών να συγχωρούν' μια ικανότητα που, συχνά σκέπτομαι, έχει μεγάλη σχέση με τους ηθικούς κανόνες που προέρχονται από την αντίληψή τους για τον κόσμο και τις αυθεντικές θρησκείες' τίποτε απ' αυτά δεν ξεριζώθηκε ποτέ εντελώς από τις προσθήκες των ξένων πίστεων. [...]

Είναι η ίδια ευρύτητα πνεύματος που έχει διαμορφώσει τη σημερινή σχέση των νότιων αποικιακών εθνών, μερικά από τα οποία έχουν υποφέρει τις πιο απάνθρωπες μορφές αποικιοκρατίας, όπου η ανθρώπινη αμαύρωση³, που συνοδεύεται από πλεονεξία και εκμετάλλευση, έχει φτάσει σε τεράστια επίπεδα διαφθοράς. [...]

¹καλλιτεχνικό κίνημα της μοντέρνας τέχνης που αναπτύχθηκε στις αρχές του 20ού αιώνα, περίπου την περίοδο 1905-1940, και κυρίως στο χώρο της ζωγραφικής.

²Σφετερίζομαι: αποκτώ/οικειοποιούμαι ξένα πράγματα με αθέμιτο τρόπο.

³Σπίλωση, κηλίδωση, στιγματισμός, ελάττωση ή εξαφάνιση της καλής φήμης για κάποιον ή κάτι.

Έθνη που υπέφεραν την αγωνία πολέμων ανεξαρτησίας, των οποίων η γη πρόσφατα ξεχείλισε από πτώματα αθώων θυμάτων και αδόξαστων μαρτύρων, ζουν δίπλα δίπλα με τους πρόσφατους κατακτητές τους που, σχεδόν τέσσερα ή πέντε χρόνια πριν, τους υποχρέωσαν να γίνουν μάρτυρες στη σφαγή των φίλων και συγγενών τους. [...] κι όπου καπνοί ανυψώνονται ακόμη από την τσουρουφλισμένη γη, αποτέλεσμα της στρατηγικής της αποικιοκρατικής και ρατσιστικής μυωπίας. Παρ' όλα αυτά, οι δρόμοι φέρουν ακόμη τα ονόματα από πρώην δυνάστες, τα αγάλματά τους κι άλλα σύμβολα υποταγής διακοσμούν ακόμη τις πλατείες τους, ενώ η συνείδηση ενός λαού με πλήρη αυτοπεποίθηση τους υποβίβασε σε απλά διακοσμητικά και μέρη για να κουρνιάζουν νυχτερίδες και περιστέρια.

A3. (μονάδες 25)

Συμμετέχεις ως εκπρόσωπος του σχολείου σου, σε ένα μαθητικό συνέδριο για την Παγκόσμια Ημέρα κατά του ρατσισμού. Αξιοποιώντας υλικό από το κείμενο και τις προσωπικές σου γνώσεις και εμπειρίες, καλείσαι να γράψεις μια ομιλία (200-250 λέξεις) για να εκθέσεις την αναγκαιότητα -στον 21^ο αιώνα- της εξάλειψης των διακρίσεων και των αποκλεισμών ως ρητορικής και πρακτικής του φυλετικού ρατσισμού.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

Ο γέρο-νέγρο-Τζιμ

Το τραγούδι, σε στίχους Γιάννη Νεγρεπόντη (1930 – 1991), μουσική: Μάνου Λοϊζου (1937-1982) και ερμηνεία Μαρίας Φαραντούρη εντάσσεται στο άλμπουμ «Τα νέγρικα», 1975.

Ο γέρο-νέγρο-Τζιμ

σ' ολόκληρο το Χάρλεμ⁴,

ε, γέρο-νέγρο-Τζιμ,

κορνέτα δεύτερη δεν είχε

σαν εσένα!

⁴ Στο Χάρλεμ, στη χαρακτηριστικότερη Αφροαμερικανική γειτονιά της Νέας Υόρκης, χτυπούσε η καρδιά της υπέροχης «μαύρης» μουσικής. Γνώρισε μεγάλες δόξες τις δεκαετίες του 1920 και του 1930, όταν εμβληματικές καλλιτεχνικές μορφές, όπως η Billie Holiday και ο James Baldwin, έδιναν τις παραστάσεις τους.

Μέσα στη νύχτα ούρλιαζε η κορνέτα,
λευκοί και νέγροι δίνανε τα χέρια,
ε, γέρο-νέγρο-Τζιμ!

Γιατί να καίν' στο νότο τη σοδειά⁵,
όταν πεινάν στον κόσμο τα παιδιά,
ποιοι και γιατί σκοτώσανε τον Τζον⁶,
τι θέλουν τα παιδιά μας στα Βιετνάμ⁷;

Ο γερο-νεγρο-Τζιμ
σε βρώμικο χαντάκι,
ε, γέρο-νέγρο-Τζιμ,
τώρα η κορνέτα
πιο δυνατά ουρλιάζει.

Μέσα στη νύχτα ουρλιάζει η κορνέτα,
λευκοί και νέγροι δίνουνε τα χέρια,
ε, γέρο-νέγρο-Τζιμ.

B3. (μονάδες 25)

Οι μορφές βίας που προβάλλονται στους στίχους αντιστοιχούν και σε βίαια περιστατικά του σήμερα; Σε βρίσκει σύμφωνο/η η θέση που ο αφηγητής/στιχουργός εκφράζει απέναντι στη ρατσιστική βία; Να αναπτύξεις την απάντησή σου σε κείμενο 100-150 λέξεων.

Μονάδες 25

⁵Αναφορά στις πτώσεις των τιμών στις σοδειές κατά 40-60%, λόγω του οικονομικού κραχ του 1929, που έκανε κάποιους γαιοκτήμονες να τις καταστρέφουν, επειδή δεν απέφεραν κέρδη.

⁶Πιθανόν η αναφορά γίνεται στο Τζον Φιτζέραλντ Κέννεντυ που δολοφονήθηκε στις 22/11/1963.

⁷Ο πόλεμος στο Βιετνάμ θεωρείται η μεγαλύτερη ένοπλη σύγκρουση μεταξύ Δύσης και Ανατολής κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου με ενεργή εμπλοκή των Η.Π.Α και της Ε.Σ.Σ.Δ. (1955-1975).